

Bt- ଆଧାରିତ ଉତ୍ପାଦର ଉତ୍ପାଦକ ଏବଂ ପଞ୍ଜିକରଣ ଧାରକ ପାଇଁ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ଦସ୍ତାବିଜ

ବିଶ୍ୱବ୍ୟାପୀ ପରିବେଶ ସମ୍ପାଦନା(GEF) ଦ୍ୱାରା ସମର୍ଥିତ ମିଳିତ ଜାତିସଂଘର ଶିଳ୍ପ ବିକାଶ ସଂଗଠନ(UNIDO) ଏବଂ ମିଳିତ ଜାତିସଂଘ ପରିବେଶ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ(UNEP) ଅଣ-ସ୍ଥାୟୀ ଜୈବିକ ପ୍ରଦୂଷଣକାରୀ (ଅଣ-POPs) ବିକଳଗୁଡ଼ିକୁ ମ୍ୟାଲେରିଆ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ପାଇଁ DDT ବଦଳରେ ବ୍ୟବହାର କରିବା ପାଇଁ ଭାରତ ସହ ମିଳିତ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଛନ୍ତି। ଏଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ Bacillus thuringiensis (Bt) ଆଧାରିତ ଜୈବ କୀଟନାଶକ ଅନ୍ୟତମ, ଯାହା ଜୈବିକ ଭେକ୍ଟର ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ପାଇଁ ବିଶ୍ୱସ୍ତରରେ ସ୍ୱୀକୃତିପ୍ରାପ୍ତ ଅଟେ । ବର୍ତ୍ତମାନ, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଓ ପରିବାର କଲ୍ୟାଣ ମନ୍ତ୍ରଣାଳୟ (MoHFW), ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ଅଧୀନସ୍ଥ ଜାତୀୟ ଭେକ୍ଟର ବର୍ଦ୍ଧନ ରୋଗ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ (NVBDCP) ମ୍ୟାଲେରିଆ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ପାଇଁ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଲାର୍ଭାନାଶକ ଭାବରେ Bacillus thuringiensis var. israelensis (Bti) କୁ ବ୍ୟବହାର କରିବାକୁ ସୁପାରିସ କରିଛନ୍ତି । ଏହି ଜୈବ ଲାର୍ଭାନାଶକଗୁଡ଼ିକ ସୁରକ୍ଷିତ, ପ୍ରଭାବଶାଳୀ, ପରିବେଶ ଅନୁକୂଳ ଏବଂ ସାଧାରଣତଃ ସହରାଞ୍ଚଳରେ DDTର ଏକ ସ୍ଥାୟୀ ବିକଳ ପ୍ରଦାନ କରେ ।

DDTର ଉତ୍ପାଦନକୁ ପର୍ଯ୍ୟାୟକ୍ରମେ ବନ୍ଦ କରିବା ପାଇଁ ଭାରତର ପ୍ରତିବନ୍ଧନ ଏବଂ DDTର ବିକଳର ଚାହିଦା ବୃଦ୍ଧି କୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି Bt ଭିତ୍ତିକ ଉତ୍ପାଦର ଉତ୍ପାଦକ ଏବଂ ରପ୍ତାନିକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ସୁଯୋଗ ରହିଛି ।

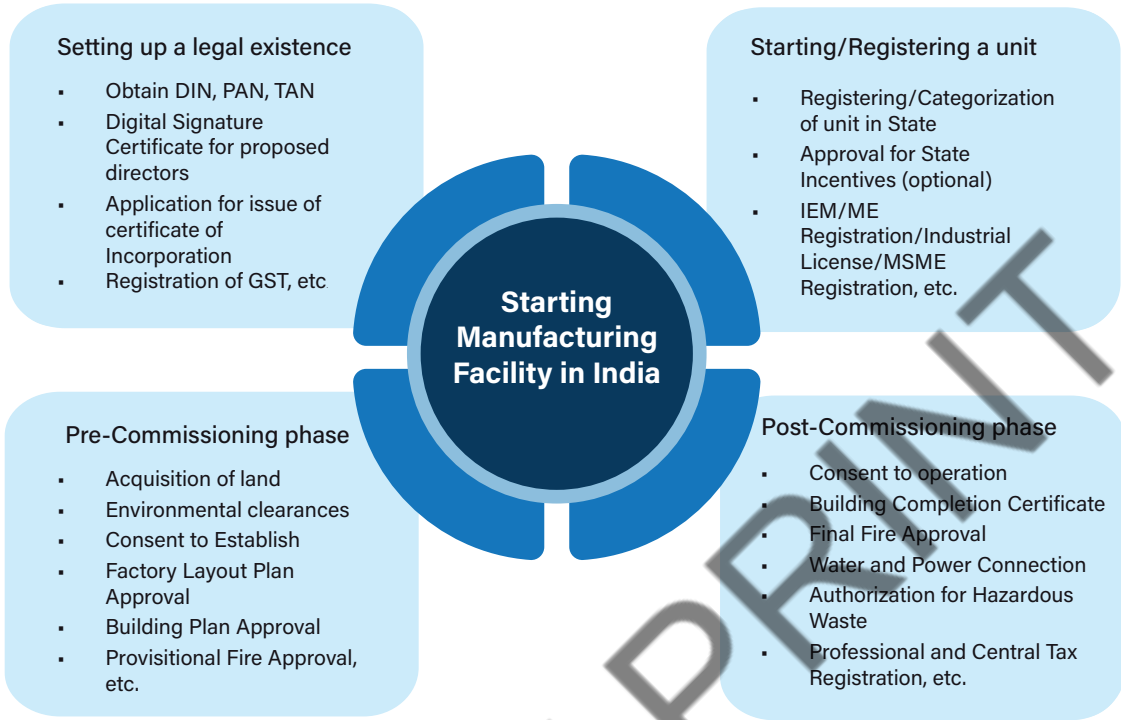
ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ନିୟାମକ ଆବଶ୍ୟକତା:

- କୀଟନାଶକ ଅଧି ନିୟମ, 1968, କୀଟନାଶକ ନିୟମ, 1971
- ଭାରତୀୟ ଚୁକ୍ତି ନିୟମ, 1872
- କଠିନ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ପରିଚାଳନା ନିୟମ, 2016
- ପ୍ଲାଷ୍ଟିକ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ପରିଚାଳନା ନିୟମ, 2016

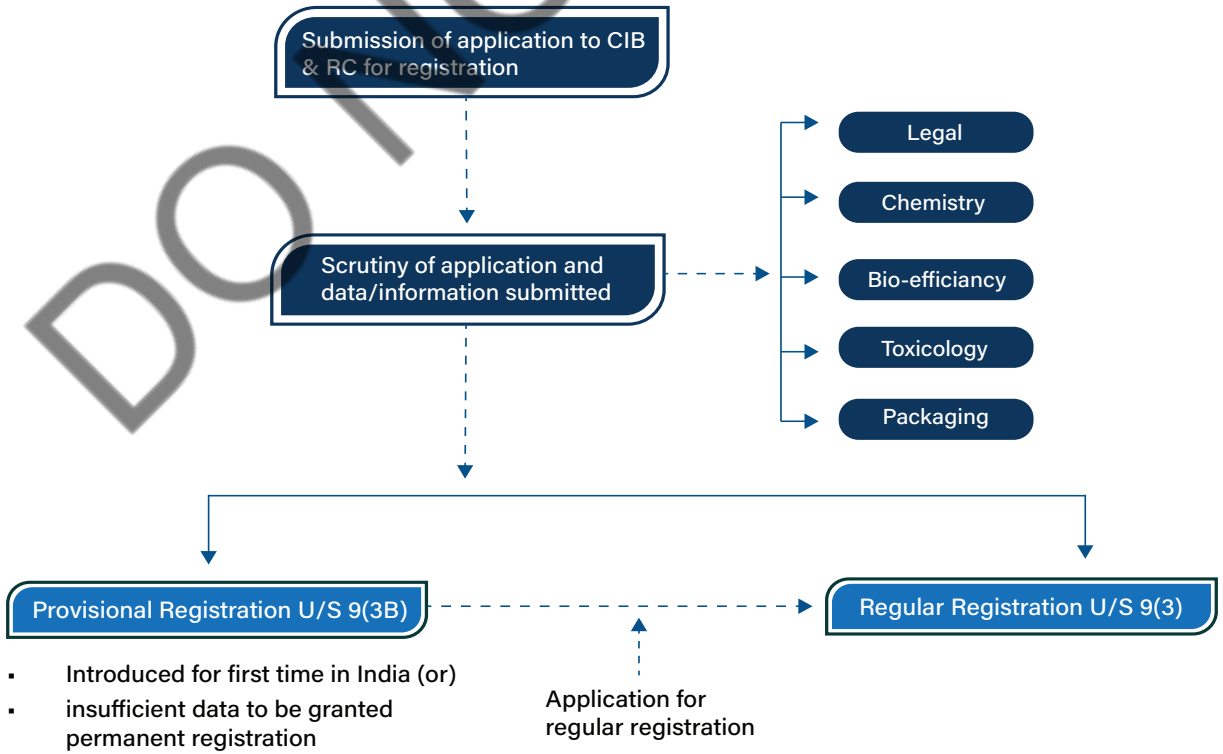
Bt ଭିତ୍ତିକ ଉତ୍ପାଦନ ଉତ୍ପାଦକ ଏବଂ ରପ୍ତାନିକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ମାର୍ଗଦର୍ଶକ

✓ ସ୍ୱଦେଶୀ ବ୍ୟବହାର ତଥା ରପ୍ତାନି ପାଇଁ ଏକ ଉତ୍ପାଦନ ୟୁନିଟ୍ ସ୍ଥାପନ ପାଇଁ ଅନୁସରଣ କରାଯିବାକୁ ଥିବା ନିୟମକ ପ୍ରକ୍ରିୟା

ସ୍ୱଦେଶୀ ବ୍ୟବହାର ତଥା ରପ୍ତାନି ପାଇଁ ଏକ ଉତ୍ପାଦନ ୟୁନିଟ୍ ସ୍ଥାପନ ପାଇଁ ଅନୁସରଣ କରାଯିବାକୁ ଥିବା ନିୟମକ ପ୍ରକ୍ରିୟା ¹

✓ ସମସ୍ତ ଘରୋଇ ଉତ୍ପାଦକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା Bt-ଜୈବ ଲାଭାନାଶକ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ପଞ୍ଜୀକରଣ(ଆମଦାନୀ ହୋଇଥିବା Bt- ଲାଭାନାଶକର ପଞ୍ଜୀକରଣ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ)

Bt-ଆଧାରିତ ଉତ୍ପାଦନ ପଞ୍ଜୀକରଣ ପ୍ରକ୍ରିୟା

1. https://dpiit.gov.in/sites/default/files/approval_clearances_required_for_new_projects.pdf

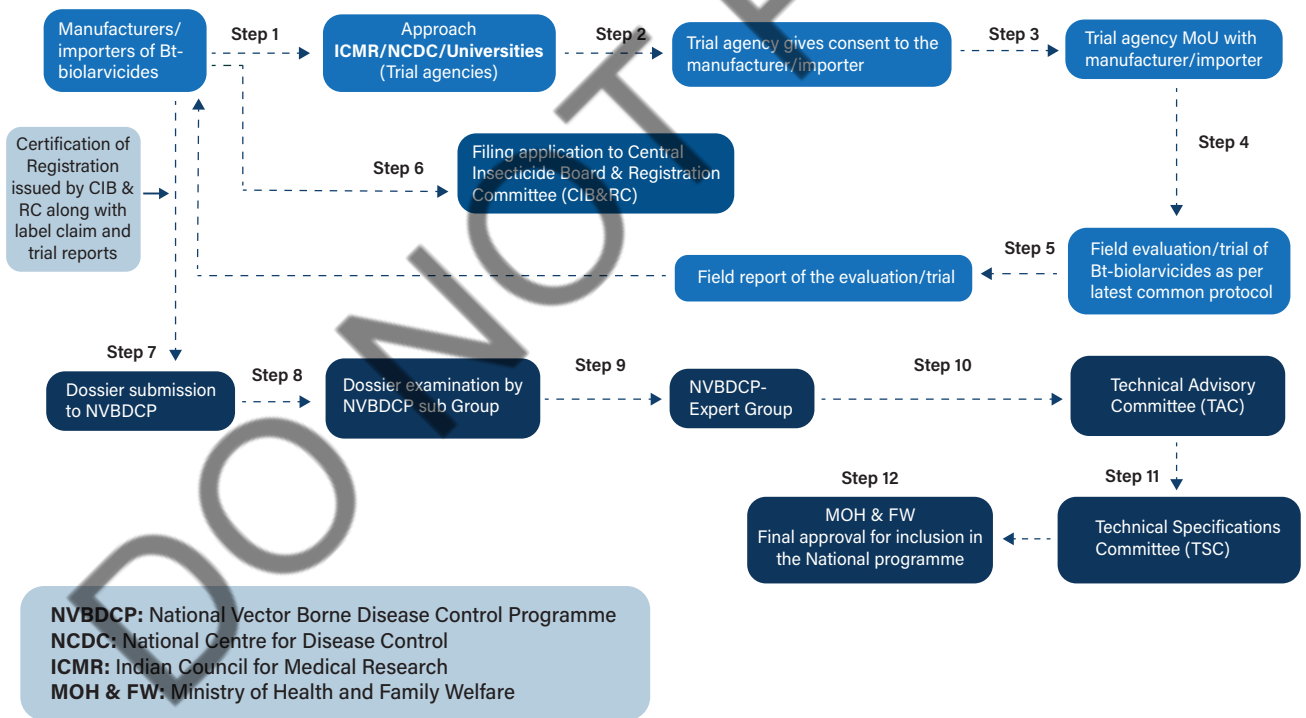
- ✓ ଯେଉଁଠାରେ ଉପାଦାନ ସ୍ଥାନିତ୍ ସ୍ଥାପିତ ହେବ, ସେଠାକାର ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଅନୁମୋଦନ
- ✓ ନିୟମ ପାଳନ କରିବା
 - କେନ୍ଦ୍ରୀୟ କୀଟନାଶକ ବୋର୍ଡ ଏବଂ ପଞ୍ଜୀକରଣ କମିଟି(CIB & RC) ଦ୍ୱାରା ଜାରି କରାଯାଇଥିବା ପଞ୍ଜୀକରଣ ପ୍ରମାଣପତ୍ରରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ପାଳନ କରିବା(ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ବୈଷୟିକ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ, ଲେବଲିଂ ଏବଂ ପ୍ୟାକେଜିଂ, କଞ୍ଚାମାଲର ଗୁଣବତ୍ତା ଇତ୍ୟାଦି) |
 - ଉପାଦାନ କେନ୍ଦ୍ର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ଏବଂ ପରେ ନିୟମାବଳୀ ଆବଶ୍ୟକତା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ପୂରଣ କରିବା (Bt- ଲାର୍ଭାନାଶକ ପଞ୍ଜୀକରଣ ଏବଂ ଅତ୍ୟାବଶ୍ୟକ ମଞ୍ଜୁରୀ ପାଇଁ ଏକାଧରକେ ଆବେଦନ) |
 - ରସ୍ତା ନିୟମାବଳୀ ପାଇଁ ନିୟମାବଳୀ ଅନୁପାଳନ ।

Bt-ଭିତ୍ତିକ ଉପାଦାନ ପଞ୍ଜୀକରଣ ଧାରକଙ୍କ ପାଇଁ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା

ବିକ୍ରୟ କିମ୍ବା ରସ୍ତା ନିୟମ ପାଇଁ ସମନ୍ୱିତ ସମସ୍ତ Bt-ଭିତ୍ତିକ ଉପାଦାନଗୁଡ଼ିକ CIB & RC ସହିତ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଭାବରେ ପଞ୍ଜୀକୃତ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ । ଥରେ ଉପାଦାନକୁ ପଞ୍ଜୀକରଣ ସାର୍ତ୍ତକେତୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବା ପରେ ସେମାନେ ପଞ୍ଜୀକରଣ ଧାରକ ହୋଇଯିବେ ।

NCVBDC ଅଧିନସ୍ଥ ଜନସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ(ଜାତୀୟ ଭେକ୍ଟର ବର୍ନ ରୋଗ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ,NVBDCP) ପଞ୍ଜୀକୃତ Bt- ଲାର୍ଭାନାଶକ କୁ ଅନୁମତି କରିବା ।

- ✓ ବର୍ତ୍ତମାନ, Bt-ଜୈବ କୀଟନାଶକ କେବଳ ଜନସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ ଅନୁମତି ଅଛି, ଖୁବ୍ତରା ବଜାରରେ ବିକ୍ରି ପାଇଁ ନୁହେଁ ।
- ✓ ଜାତୀୟ ଜନସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ Bt-ଜୈବ କୀଟନାଶକ କୁ ଅନୁମତି କରିବା ପାଇଁ ପଞ୍ଜୀକରଣ ଧାରକଙ୍କୁ NCVBDC ର ଦ୍ୱାରସ୍ଥ ହେବାକୁ ପଡିବ ।

NCVBDC ଅଧୀନରେ ଥିବା ଜନସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ Bt-ଜୈବ ଲାର୍ଭାନାଶକକୁ ଅନୁମତି କରିବା ପାଇଁ ପଦକ୍ଷେପ

✔ ଜନସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ମାଧ୍ୟମରେ Bt-ଜୈବ କୀଟନାଶକର ବ୍ୟବସାୟୀକରଣ-

- ପଞ୍ଜୀକରଣ ଧାରକଙ୍କୁ ସରକାରୀ କ୍ରୟ ଏଜେଣ୍ଟ ଦ୍ୱାରା ଟେଣ୍ଡର ଜାରି କରିବା ପାଇଁ ପୂର୍ବ ଆବଶ୍ୟକତା ପୂରଣ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।
- ଯଦି ଚୟନ କରାଯାଏ, ତେବେ ନିଲାମ ଦସ୍ତାବିଜରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବୈଷୟିକ ପାରାମିଟର / ସ୍ପେସିଫିକେସନକୁ କଡ଼ାକଡ଼ି ଭାବେ ଅନୁସରଣ କରନ୍ତୁ ଏବଂ ଆବଶ୍ୟକ ପରିମାଣ ଠିକ୍ ସମୟରେ ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତୁ ।

କେନ୍ଦ୍ରୀୟ କୀଟନାଶକ ବୋର୍ଡ ଏବଂ ପଞ୍ଜୀକରଣ କମିଟି(CIB & RC)	ppqs.gov.in/divisions/central-insecticides-board-registration-committee
ଜାତୀୟ ଭେକ୍ଟର ବାହିତ ରୋଗ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କେନ୍ଦ୍ର (NCVBDC)	ncvbdc.mohfw.gov.in/
ବୁ୍ୟରୋ ଅଫ୍ ଇଣ୍ଡିଆନ ଷ୍ଟାଣ୍ଡାର୍ଡ (BIS)	www.bis.gov.in/

DO NOT PRINT